

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

DIGITAALISEN OSAAMISEN
POLKUJA
VARHAISKASVATUKSESSA:

Tiedon luotettavuus,
tekoäly ja lisätty todellisuus

UUDET LUKUTAIDOT-osaamisen kuvaukset poiminnat aiheesta:

- Tutustutaan lasten digitaaliseen maailmaan ja sen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten tekoälyyn.
- Digitaalisia ympäristöjä hyödynnetään oppimisympäristössä moniaistisesti.
- Keskustellaan tiedon luotettavuudesta.
- Harjoitellaan kehittyvää kriittistä lukutaitoa.
- Opetellaan tunnistamaan tosia ja epätosia asioita ja kuvia.
- Tiedon esittämisessä kiinnitetään huomiota ilmaisun kokonaisvaltaisuuteen. Tietoa esitetään lapsille sopivin keinoin: kielellisesti, kuvallisesti ja kehollisesti.
- Luokittelua ja ryhmittelyä tehdään pelillisesti ja leikillisesti digitaalisissa palveluissa.
- Lapsia kannustetaan muodostamaan kysymyksiä, joihin etsitään yhdessä vastauksia digitaalisia palveluja hyödyntäen.
- Tartutaan lasten aloitteisiin ja syvennetään niitä digitaalisten ympäristöjen mahdollisuuksia hyödyntäen.
- Lapsen uskoa omaan vaikuttamismahdollisuuksiinsa vahvistetaan hyödyntämällä digitaalisia palveluja.

Tiedon luotettavuus ja kriittinen lukutaito

Varhaiskasvatusikäisten lasten kanssa luotettavuuden arviointia voi toteuttaa mm. keskustelemalla lasten kanssa seuraavista kuvista:

Mikä kuvissa on totta? Mikä ei pidä paikkaansa? Mitä jos kuva on uutisista? Milloin kuva voisi olla totta?

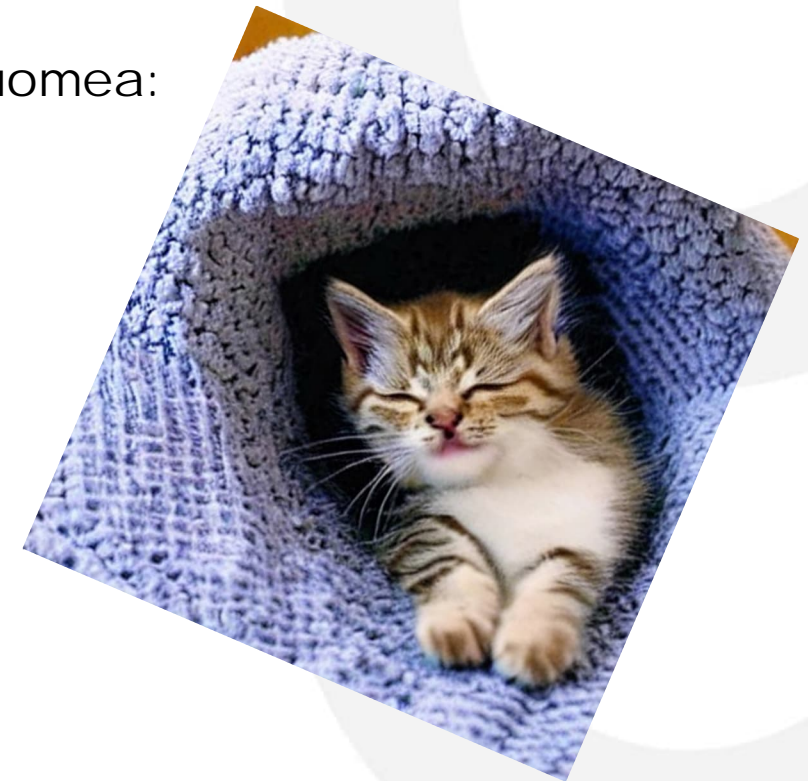
[Kuvia voi katsella isompina täältä](#)

- Tiedon luotettavuutta voidaan käsitellä taustanpoisto-tekniikan avulla
- [Luotettavan tiedon metsästäjät -vihko](#)

Tekoälyllä luodut kuvat

- Edellisen sivun kuvat on luotu mallinnuskoneella, joka käyttää tekoälyä. Se luo kuvia syötetyn tekstin perusteella. Hakutekstien on hyvä olla yksityiskohtaisia.
- Tällaisia mallinnuskoneita voidaan hyödyntää lasten kanssa harjoitellessa medianlukutaitoa ja tutkiessa kuvan luotettavuutta.
  - Sivustolla [Stable Diffusion Online \(stablediffusionweb.com\)](https://stablediffusionweb.com) tiedot syötetään englanniksi:
    - cute kitten sleeping in the basket
  - [Canva](https://www.canva.com) tekstistä kuvaksi (sovelluksissa) ymmärtää myös suomea:
    - lapsi leikkii robotilla

Tekoäly arjessa

- Tekoäly vaikuttaa jo vahvasti arjessamme, esim.
  - Google-haku
  - Puheentunnistus
  - Suositukset esim. YouTubessa
  - Roskapostisuodatin
- ChatGPT [kirjautu](#) (google-tunnuksilla)
  - Vaatii kirjautumisen ja tunnusten luomisen.
  - Antaa vastauksen tekstimuodossa kirjallisesti esitettyyn kysymykseen/pyyntöön.
  - Kääntää pyynnöstä eri kielille (myös selkokielelle) pitkiäkin tekstejä.
  - Huomioi, että tekstigeneraattorin luoma sisältö pitää aina tarkistaa ja sen luotettavuus arvioida!
  - Älä anna tekoälylle henkiö- tai tunnistetietoja!

Tekoäly varhaiskasvatuksessa

- Lasten kanssa on hyvä keskustella siitä, miten tekoäly toimii ja pohtia ja arvioida sen tuottaman materiaalin luotettavuutta.
- Lyhyitä videoita, joissa kerrotaan tekoälystä ja sen hyödyntämisestä opetuksessa löytyy täältä: [Tekoälyä varhaiskasvatukseen \(Innokas\)](#).
- Opetta tekoälylle, mikä on kala ja mikä on roska ohjelmalla [AI for Oceans](#).
- [Quick, Draw!](#) -ohjelmassa tekoäly antaa ohjeen (englanniksi) piirrettävästä aiheesta ja yrittää sitten arvata, kun piirrät. Kannattaa hyödyntää [google käännettäjä](#) apuna. Tämä soveltuu parhaiten siten, että aikuinen piirtää älytaululle ja lapset yrittävät arvata kilpaa tekoälyn kanssa.
- Lisää ideoita: [Tekoälyyn tutustuminen lasten kanssa](#)
- Tekoälyä hyödyntäviä sovelluksia ovat mm.:
  - [Muuttolintujen kevät](#)
  - Google Lens

Lisätty todellisuus eli AR

- Lisätyllä todellisuudella tarkoitetaan tietokonegrafiikalla lisättyjä elementtejä, jotka näkyvät osana kameran näkymää esim. iPadin näytön läpi katseltaessa.
- Suuressa osassa sovelluksia sisältö voidaan tallentaa kuvana.
- Sovelluksia
  - [Quiver](#)
  - [3D Bear](#)
  - [MyAR Julle](#)
  - [Avo!](#)

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Anna-Maija Wilen; anna-maija.wilen@kangasala.fi

Päivittänyt 8/2023 Heli Rintala